

Självständigt arbete i krigsvetenskap, 15 hp

<i>Författare</i> Emil Samuelsson	<i>Program</i> OP 07-10
<i>Handledare</i> Jan Ångström	
	<i>Beteckning</i>
<p style="text-align: center;">Artilleribataljonen och vapenanskaffning – taktiskt eller organisatoriskt rationellt?</p> <p>Försvarsmakten har förändrats från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar. Det har inneburit nedläggningar och omstruktureringar av organisationer. Artilleriet är en av de vapenslag som har gått från flertal regementen till idag ett regemente. Artilleribataljonen som är artilleriets insatsförband har kännetecknas som ett förband med långräckvidd och kraftig verkan. Med pjäser som har kaliber 15,5cm understödjer de manöverförbanden.</p> <p>Idag har artilleribataljonen 8cm granatkastare som sekundär beväpning, ett vapen som har dålig räckvidd jämfört med 15,5cm pjäser, ett vapen som inte kan bekämpa pansar mål eller precisionsbekämpa. Detta arbete är en studie om varför artilleribataljonen anskaffat 8cm granatkastare. Är det av taktiskt rationella anledningar eller är det organisatoriskt rationella anledningar? Arbetet utgår från två hypoteser som förklarar varför artilleribataljonen anskaffat 8cm granatkastare. Studien visar på att artilleribataljonen utökar sina uppgifter genom att anskaffa 8cm granatkastare. Det gör att artilleribataljonen har teoretiska möjligheter att konkurrera om platser vid eventuella missioner eller en plats vid Nordic battlegroup. Studien analyserar även artilleribataljonens uppgifter, dessa uppgifter skall organisationen klara av. Enligt resultatet har artilleribataljonen inte de förutsättningarna att lösa alla uppgifter utan 8cm granatkastare. Därför är det taktiskt rationellt att anskaffa 8cm granatkastare som sekundär beväpning.</p> <p>Nyckelord: Artilleribataljon, A9, 8cm Granatkastare, Granatkastare, Artilleri, Indirekt eld</p>	

Artillery battalion and weapons acquisition – tactic or bureaucratic rational?

The Swedish armed force has changed from defending the country from invasions to a military force that can be used as a military intervention at different places around the world. This change has meant that some organizations has been discontinued and reorganized. The artillery is one of the branches of the fighting services who have gone from several regiments to only one. The artillery battalion is recognized as a unit that has a long range and powerful impact. With 15,5 guns they support the maneuver units.

Today the artillerybattalion have 8cm mortars as secondary armament, a weapon that has bad range compared to 15,5 guns and a weapon that can't penetrate armored targets and has bad accuracy. This essay is a study about why the artillery battalion has acquired 8 cm mortars. Is it because of tactical rational reasons or is it because of organizational rational reasons? The essay takes stand from two hypotheses that explain why the artillery battalion has acquired 8 cm mortars. The study indicates that the artillery battalion increases their assignments by acquiring 8 cm mortars. This enables the battalion theoretical possibilities to compete for places in missions or places in the Nordic battlegroup. The study also analyses the artillery battalion's tasks, tasks that the organization should manage. The artillery battalion has, according o the result, not the resources to solve all the assignments without the 8 cm mortars. Therefore it is tactical rationally to acquire 8 cm mortars as secondary armament

Key words: weapons acquisition, artillery battalion, mortar, 8cm mortar, indirect fire

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Problemformulering	4
1.2 Syfte	5
1.3 Tidigare forskning	5
1.4 Disposition	5
1.5 Centrala begrepp	5
1.5.1 A9 och artilleribataljonen	5
1.5.2 Indirekt bekämpning	5
1.5.3 8cm granatkastare	5
2. Teori och metod	5
2.1 Teori 1	5
2.1.1 The rational actor	5
2.1.2 Krigsföringsförmåga	5
2.2 Teori 2	5
2.2.1 Intern och extern dynamik	5
2.2.2 Organisationsintressen	5
2.3 Metod	5
2.3.1 Hypoteser enligt teori 1	5
2.3.2 Hypotes enligt teori 2	5
2.4 Källkritik	5
2.5 Avgränsningar	5
3 Empiri och analys - Taktiskt rationellt	5
3.1 Krigsföringsförmåga	5
3.1.1 Nordic battlegroup	5
3.1.2 Hotet från motståndarens indirekta eld	5
3.2 Fysiska faktorer	5
3.3 Konceptuella faktorer	5
3.3.1 Artilleribataljonens strid	5
3.4 Analys taktiskt rationellt	5
4 Empiri och analys - Organisatoriskt rationellt	5
4.1 Försvarsmaktens vilja	5
4.2 Organisationen och indirekt bekämpning	5
4.3 Granatkastaren ett ytterligare steg	5
4.4 Analys organisatoriskt rationellt	5
4. Diskussion och slutsatser	5
5. Behov av ny forskning	5
6. Sammanfattning	5
Litteratur- och källförteckning	5

1. Inledning

Svenska försvarsmakten genomgår en förändring, från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar. Det är inte längre fokus på att producera krigsförband utan istället skall stående insatsförband rotera vid insatsområden samt stå beredda att sättas in någonstans i världen.

Denna process berör samtliga Sveriges förband, omorganisationer pågår och fordonspark samt vapenarsenal byts ut för att passa dagens krav som ställs utomlands.

Vi lämnar insatsorganisation 09 och går över snart till insatsorganisation 14, för en del förband är det en stor förändring och för andra förband en mindre förändring.

Reformationen från invasionsförsvar till insatsförsvar har bidragit till att förband samt utbildningsplattformar lagts ner. Svenska försvarsmakten har gått från flertalet artilleriregementen till idag ett regemente A9 som är lokaliserat i Boden. A9 utbildar två artilleribataljoner och ansvarar även för kompetensutvecklingen inom indirekt eld.

Artilleribataljonen har varit ett tydligt invasionsförsvarsförband, organisationen kräver ca 800 soldater och officerare för att verka. Fordonsparken består av gamla fordon från 60 och 70 talet. Bataljonen använder sig av Haubits 77B som är lämpad för statisk skjutning och lämnar personalen oskyddad.

Den organisation artilleribataljonen är på väg mot är en betydligt mindre organisation. Ett nytt vapensystem håller på att levereras, den skall ersätta både Haubits 77B samt dragfordonet. Archerpjäsen är ett samarbete mellan Sverige och Norge, där de båda nationerna tog fram denna pjäs tillsammans. Archerpjäsen införande har ökat artilleribataljonens möjlighet till att verka, men den har även begränsningar. Artilleribataljonen har även anskaffat 8cm granatkastare, av vilka anledningar behandlas i detta arbete.

1.1 Problemformulering

Artilleribataljonen kännetecknas som ett förband med långräckvidd och kraftig verkan. Med pjäser som har kaliber 15,5cm understödjer de manöverförbandens lösande av uppgift. Det viktigaste kravet för artilleriet är att snabbt åstadkomma önskvärd effekt i målet. Artilleriet har sedan länge försökt att ändra sin bild som ett oprecisist ytmålsvapen, genom ny teknik kan artilleriet precision bekämpa på mindre än 10m.

Idag har artilleribataljonen 8cm granatkastare som sekundär beväpning, ett vapen som har dålig räckvidd jämfört med 15,5cm pjäser, ett vapen som inte kan bekämpa pansar mål eller precisionsbekämpa.

Problemställning:

Varför inför artilleribataljonen 8cm granatkastare?

- Av rationellt taktiska skäl?
- Av organisatoriskt rationellt skäl?

1.2 Syfte

Syftet med uppsatsen är att granska anskaffningen av 8cm granatkastare. Arbetet skall ses som en systematisk analys av anskaffningen av 8cm granatkastare. Det är av vikt att vår egen organisation granskas av dels officerare och soldater men även av personer utanför organisationen, som tex journalister.

A9(Artilleriregemente 9) är den organisation som ansvarar för indirekt bekämpning inom försvarsmakten, det finns inget annat artilleriregemente som kan granska anskaffningen av granatkastaren. Därför finns det risk för att A9 får ett grupptänkande och lite åsikter utifrån.

1.3 Tidigare forskning

Forskning som direkt berör detta ämne har inte hittats, dock finns tre forskningar som berör organisationsintressen och rationella val. Den första Bureaucratic Politics and Weapons Acquisition är skriven av Håkan Karlsson och är en studie av organisationsintressen och anskaffning av vapen. Studien handlar om utvecklingen och implementerandet av MX missilen. MX missilen var ett nukleärt vapensystem som syftade till en början att slå mot Sovjetunionens landbaserade strategiska missiler. Anskaffningen blev ett militärt misslyckande då vapnet inte fyllde dess militära syfte. Efter ett långt politiskt spel anskaffades bara ett fåtal MX missiler.¹

Denna forskning har använts till att studera en av frågeställningarna, teorin Bureaucratic Political modell som Håkan Karlsson använder sig av återfinns även i detta arbete.

Det andra arbetet är Essence of Decision, skriven av Graham T. Allison. Denna forskning analyserar kubakrisen utifrån tre perspektiv. Varje perspektiv förklarar krisen utifrån en teori, och därur framgår olika av anledningar som kan förklara krisen². I detta arbete används utvalda delar ur Allisons forskning. Allisons förklarar vad ett rationellt val är, varför saker sker som det gör. Detta används i detta arbete för att förklara varför en aktör väljer ett alternativ framför ett annat.

Det sista arbetet är Anders Berge studie Sakkunskap och Politisk rationalitet, denna studie behandlar den svenska flottan och pansarfartygsfrågan 1918-1939. Anders analyserar pansarfartygsfrågan och tar upp problematiken med professionell expertis kontra försvarspolitik. ³ Denna forskning berör delar av den problematik som detta arbete behandlar. Är A9 trogen den försvarspolitik som är beslutad av riksdag eller finns det egna tolkningar av uppgiften?

1.4 Disposition

Arbetet är uppbyggt på att rubriken talar sitt eget språk, det vill säga finns lite brödtext om vad kapitlet ska behandla. Utan detta presenteras här i dispositionen.

---

¹ Håkan Karlsson(2002), *Bureaucratic politics and weapons acquisition : the case of the MX ICBM program*, Stockholm, Stockholms universitet, s 376

² Allison Graham T.(1971), *Essence of decision : explaining the Cuban missile crisis*, Boston, Mass. : Little, Brown, cop, s. 340

³ Berge Anders(1987), *Sakkunskap och politisk rationalitet : den svenska flottan och pansarfartygsfrågan 1918-1939*, Stockholm : Almqvist & Wiksell, s. 193-197

Inledningskapitlet syftar till att ge läsaren en bild av vad ämnet berör, samt presentera problemet och frågeställningen. I detta kapitel presenteras även centrala begrepp som används i uppsatsen.

Teori och metod kapitlet behandlar först de två teorier som ligger till grund för arbetet. Därefter presenteras metod för hur problemet skall lösas i detta arbete. Även källkritik och avgränsningar presenteras efter metoden för att ge en tydligare bild.

Empiri och analys kapitlet är uppdelat efter respektive hypotes. Respektive kapitel analyserar anskaffningen utifrån sin hypotes. Analysdelen bygger på den empiri som presenteras före analysen.

Därefter diskuteras resultatet som empirin och analysen har gett. Här besvaras frågeställningen och ytterligare diskussion kring de resultat som dragits. Slutligen ges förslag om ny forskning i form av ytterligare problemområden och områden där denna studie inte kunnat svara på.

1.5 Centrala begrepp

1.5.1 A9 och artilleribataljonen

A9(Artilleriregemente 9) är försvarsmaktens enda artilleriregemente och är lokaliserat i Boden. Regimentet är försvarsmaktens kompetenscentrum för indirekt bekämpning, Regimentet skall bevara och utveckla materiel, kunskap och metoder för framtidens långräckviddiga precisionsammunition. Vid regementet finns en stab, artilleriets stridsskola och artilleribataljonen.⁴ Artilleriregemente 9 kan benämnas som A9 eller artilleriregementet.

Artilleriregementens verksamhetsidé är att A9 skall kunna upprätthålla beredskap samt genomföra insatser nationellt och internationellt med två artilleribataljoner över hela konfliktskalan. A9 skall även kunna upptäcka och bekämpa mål med hög uthållighet och precision, med möjlighet till graderad verkan oavsett väder, terräng och ljusförhållanden. A9 verksamhetsidé är även att utveckla indirekt eld funktionen för att bibehålla Försvarsmaktens handlingsfrihet och möta de krav som ställs i framtiden. A9 skall även kunna stödja det Svenska samhället vid en större kris.⁵

Artilleriregementets vision är att ”...vara erkänt som ett nationellt och internationellt efterfrågat förband som bidrar med effektiva och yrkesskickliga enheter med såväl hög flexibilitet som interoperabilitet och därvid utgöra försvarsmaktens kompetens för indirekt bekämpning”⁶

A9 har som uppgift att typförbandsutveckla artilleribataljon, samt att utbilda denna bataljon.⁷ I uppsatsen förekommer A9 och artilleribataljonen, dessa två enheter tolkas som samma intresseorganisation. A9 ansvarar för utvecklingen och utbildningen av bataljonen och funktionen indirekt eld. Artilleribataljonen är insatsförbandet som är lokaliserat på A9 Boden. A9 är i beroende ställning gentemot artilleribataljonen, utan artilleribataljonen finns det inte någon rationell anledning till att låta A9 existera som regemente.

⁴ <http://www.forsvarsmakten.se/a9/> 2010-06-08

⁵ http://www.forsvarsmakten.se/a9/upload/A%209_verksamhetside_vision_m%c3%a5l.pdf 2010-06-09

⁶ http://www.forsvarsmakten.se/a9/upload/A%209_verksamhetside_vision_m%c3%a5l.pdf 2010-06-09

⁷ Artilleriregementet(2010-02-01), *C A9 Verksamhetsorder (VO)*, s. 3

1.5.2 Indirekt bekämpning

Indirekt bekämpning är en form av bekämpning. Bekämpning är resultatet av samordning i tid och rum av undersättelser, sensorer och verkanssystem. Medlet för bekämpningen kan antingen vara indirekt eller direkt. Det indirekta medlet kan till exempel vara artillerield eller granatkastareld, och direkta medlet kan vara kulsprute- stridsvagnseld. Indirekt och direkt bekämpning nyttjas som ett militärt maktmedel på både operativ-, taktisk- och stridsteknisk nivå i syfte att uppnå ett önskat slutläge.

Indirekt bekämpning är ett medel som främst skall påverka motståndaren bortom direkträckviddiga vapens räckvidd. Insatsen syftar till att påverka motståndarens resurser för att därigenom påverka hans förmågor och handlingsfrihet för att slutligen påverka motståndarens vilja⁸. ”Indirekt bekämpning är ett sätt att agera och ta initiativet.”⁹

Huvuduppgift för indirekt bekämpning är att åstadkomma rätt verkan på rätt plats, med rätt resurs och i rätt tid inom ramen för tilldelad uppgift. Det syftar till att uppnå efterfrågad effekt enligt chefens målbild och beslut. Indirekt bekämpning kan användas på hela det fragmenterade slagfältet, på djupet och nära intill manöverförbanden. Detta genom att indirekt bekämpning kan växla mellan olika eldområden på kort tid med olika typer av verkan och kraftsamla i tid och rum.¹⁰

1.5.3 8cm granatkastare

8cm granatkastare klassas som indirekt eld vapen, det vill säga den nyttjas som skjutande enhet åt en sensor. Granatkastaren har en låg utgångshastighet och kort skottvidd, ca 5,8km.¹¹ Granatkastaren är ett vapen som skjuter övergradigt jämfört med vanligt eldrörsartilleri som skjuter vanligtvis undergradigt. Granatkastaren har relativt lätt vapensystem och har därför en hög rörlighet. Vapnet kan antingen lastas på ett fordon eller bäras av soldater beroende på organisation och uppgift. I Sverige återfinns 8cm granatkastare på manöverbataljonerna, och där ingår dem som plutoner och benämns granatkastarpluton.

2. Teori och metod

2.1 Teori 1

2.1.1 The rational actor

Modellen förklarar att bakom ett beslut måste det finnas någon som beslutar mellan två eller flera alternativ som leder mot ett uppsatt mål. Det innebär att ett beslut syftar till något, och beslutsfattaren är medveten om detta. Beslutet mäts mot de konsekvenser som det innebär och utifrån det kan de olika alternativen rankas.¹²

En rationell person i bestämd situation tar beslut utifrån de bästa alternativen som ger bäst fördelar eller minst nackdelar. I en ekonomisk situation skulle detta vara att ta det mest kostnadseffektiva beslutet. Den rationella personen jämför varorna och tar den varan som ger bäst utdelning och väljer bort den som ger sämst utdelning.

---

⁸ Artilleriregementet(2009), *Reglemente för ledning av indirekt bekämpning 2009/2010*, Boden, Artilleriregementet, s. 9

⁹ Artilleriregementet, *Reglemente för ledning av indirekt bekämpning 2009/2010*, s. 9

¹⁰ Artilleriregementet, *Reglemente för ledning av indirekt bekämpning 2009/2010*, s. 10

¹¹ Chefen för armén, *Vapenlära för armén 1986*,(M7742-108001) s. 229

¹² Allison Graham T., *Essence of decision – explaining the cuban missile crisis*, s. 28

När vet man att ett beslut är rationellt? När vet man att ett beslut är målinriktad och tagits med flit? The Rational actor förklarar utifrån Rigorous model of action, denna modell utgår ifrån ekonomi, besluts och spelteorier. Modellen grundar sig på antagandet att handlingar utgör mer än bara ett målmedvetet val av individen/organisationen. För att göra det rationellt, måste konceptet med ett syfte också innehålla konsekvenser. Dessa är de konsekvenser som spelar in mot de handlingar som syftar till att nå målsättningen. Modellen menar på att konsekvenser har en avgörande betydelse för att göra det optimala beslutet.

Detta tydliggörs genom en modell som förklarar hur ett rationellt beslut genomförs, det vill säga vilka faktorer som spelar in i beslutsprocessen. Modellen menar på att denna struktur av beslutsfattande sker undermedvetet hos individen och organisationen.

1. Mål och målsättningar. Vid ett rationellt beslut finns flera alternativ som mäts mot de mål eller målsättningar individen eller organisationen har. Därefter sorteras de efter vad som ger bäst utdelning, i form av resultat och negativa följder.
2. Alternativ. Beslutsfattaren måste välja mellan två eller flera alternativ i en bestämd situation.
3. Konsekvenser. Vid varje alternativ finns det konsekvenser, dessa bygger på beslutsfattarens förmåga att bedöma vad utgången kan leda till av de olika alternativen. Beslutsfattaren kan vara en begränsning till i hur många konsekvenser personen uppfattar.
4. Beslutet. Det rationella beslutet är då att välja det alternativ som är bäst lämpad för att lösa situationen eller problemet.¹³

2.1.2 Krigsföringsförmåga

Förmågan till att föra väpnad strid kan beskrivas med modellen för krigsföringsförmåga. Modellen kategoriserar de faktorer som påverkar krigsföringsförmågan i tre delar, fysiska, moraliska och konceptuella. Den fysiska delen består av våra stridskrafter, personal och övriga resurser. Stridskrafterna är våra vapensystem och som utnyttjas av personalen för att uppnå det militära målet. Moraliska delen består av viljan till att slåss, ledarskapet och organisationens värdegrund. Det utgör grunden för personalen för att uthärda de förhållanden som råder i krig. Den konceptuella delen består av organisationens doktrin och policy, det utgör grunden för hur striden skall gå till. Genom skrivna reglementen skapas en gemensam grund för organisationen att stå på.

De är dessa tre delar som utgör organisationens förmåga till att föra väpnad strid¹⁴.

Jag kommer analysera det taktiska rationella införandet av 8cm granatkastare med hjälp av två av dessa kategorier, fysiska faktorer och konceptuella faktorer.

Det fysiska är granatkastarens fördelar tekniskt, vad kan den ge som är anledningen till införandet. Det konceptuella är taktiken bakom införandet, vad de taktiska fördelarna att införa det.

2.2 Teori 2

Denna vinkel av problemformuleringen kommer jag använda Bureaucratic politic model som förklarar organisationens egna intressen vid anskaffning av 8cm granatkastare.

Genom det kan modellen ge en förklaring till varför artilleribataljonen infört 8cm granatkastare.

¹³ Allison Graham T., Essence of decision – explaining the cuban missile crisis, s. 29-30

¹⁴ Försvarsmakten, Doktrin för gemensamma operationer, 2005, s. 59

2.2.1 Intern och extern dynamik

Anskaffning av ett vapensystem sker på grund av två faktorer, interna och externa anledningar. Interna anledningar begränsas till den egna nationen, det vill säga den egna vapen anskaffningen sker utav nationella inhemska anledningar. Externa anledningar till vapen anskaffningen sker genom den internationella dynamiken.

Bureaucratic politic model antar att världen är ett politiskt anarkistiskt system, som består av starka suveräna stater och där det inte finns ett centralt beslutsorgan. Detta leder till att varje stat måste säkra sin egen överlevnad, det gör att staterna beväpnar sig själva för att skydda sig mot andra stater som utgör ett hot mot dess värderingar, mål och existens.¹⁵

Detta gör anskaffning av vapen till en internationell politisk fråga som berör andra stater. Anskaffningen av vapen är riktad mot en eller flera potentiella fiender, oavsett om staten är i krig eller fred finns det alltid en fiende som staten har. I fredstid identifieras en framtida potentiell fiende, det gör att inskaffning av vapen alltid kommer att fortskrida och rättfärdigas genom säkerhetspolitiken menar Håkan Karlsson.

Bureaucratic politic model lägger tyngdpunkten på de interna faktorerna till vapen anskaffning, men utesluter inte de externa faktorerna. Den inhemska militära organisationen är beroende av att nationen finner nya fiender och hot, det är genom det den militära organisationen och vapen anskaffning rättfärdigas.¹⁶

2.2.2 Organisationsintressen

Modellen utgår från att de som är med i processen för vapen anskaffning har intressen. Modellen delar upp intressen i fyra kategorier, nationella säkerhets intressen, organisations intressen, inhemska politiska intressen och personliga intressen¹⁷. Kategorin som behandlar organisationens intressen är den som kommer vara utgångspunkt i teori två.

Försvarsmakten är uppbyggt av större organisationer som i sin tur har egna under organisationer. Till exempel Armén har underorganisationer i form av regementen, truppslag och bataljoner.

Varje organisation har ett eget intresse. Det egna intresset kan vara att behålla eller utöka det politiska inflytandet, klara av den militära uppgiften eller ta till vara på andra möjligheter. Eftersom har organisationerna börjar leta egna alternativa vägar, skapat kravställningar, tagit beslut och gjort val som gör dem unika från de andra menar Bureaucratic politic model.

Militären vill ha ett stort mandat över sig själva och deras tilldelade uppgift. Det vill säga de har stor möjlighet att definiera deras uppgift, och vad de har för behov för att utföra dessa uppgifter. Detta kommer tillslut leda till att förbanden skapar egna uppgifter och hur dessa uppgifter skall lösas. Genom att de skapar egna uppgifter skapar de förutsättningar för nya behov, dvs. inskaffande av ett nytt vapen.

Det politiska inflytandet hjälper organisationen att lösa deras tolkning av uppgiften på ett effektivare sätt¹⁸, till exempel driva igenom egna förslag, inverkan på politiska beslut.

---

¹⁵ Håkan Karlsson, *Bureaucratic politics and weapons acquisition : the case of the MX ICBM program*, s. 16

¹⁶ Håkan Karlsson, *Bureaucratic politics and weapons acquisition : the case of the MX ICBM program*, s. 17

¹⁷ Håkan Karlsson, *Bureaucratic politics and weapons acquisition : the case of the MX ICBM program*, s. 31

¹⁸ Håkan Karlsson, *Bureaucratic politics and weapons acquisition : the case of the MX ICBM program*, s. 32

OP 07-10

Den militära organisationen är en konservativ organisation, den är väldigt orubblig och har en fast grund¹⁹. Detta kan ses genom hur vi är uppdelade, till exempel Artilleriet, Infanteriet, Pansartrupperna, flygflottiljer, marinbaser osv.

Dessa organisationer har en djup organisatorisk grund och är därför svår att ändra.

Organisationerna har genom tiden utvecklat en kultur, ett språk, en essens.

Essensen av organisationen grundar sig på vad den är skapad på, vilka dess uppgifter är, vad den är skapad för, vilka är dess förmågor. Till exempel är artilleriets uppgift att skjuta och leda in indirekt eld, det är därför artilleriet som organisation en gång skapades för.

Det är essensen av organisationen som behövs skyddas från yttre faktorer. Det som definierar vad essensen är avgör en dominant grupp inom organisationen, det är den som bestämmer vad som är viktigast för organisationen.²⁰ Till exempel vilka uppgifter som är prioriterade, vilka möjligheter som skall finnas inom organisationen.

I vissa organisationer är essensen delad av medlemmarna i organisationen, men i andra organisationer råder olika uppfattningar om vad essensen är²¹. När det finns fler dominanta grupper med olika uppfattningar kring hur uppgifterna skall tolkas skapas två eller flera essenser kring organisationens uppgift. Detta leder till en konflikt kring vad som är viktigast för organisationen. Grunden till varför organisationen existerar är fortfarande detsamma, då den rättfärdigar organisationens existens menar Bureaucratic politic model. Artilleriet är funktionen som skuter indirekt eld, om artilleriet börjar utbilda pansartrupper har artilleriet lämnat dess uppgift och är inte längre existensberättigat.

För att behålla dess essens stödjer organisationen den försvarspolitik och strategi som gynnar dess egna uppgifter, förmågor och existens. Genom mer självständigt styre kan organisationen stödja med hjälp av budgeten den uppgiften den prioriterar. Organisationen undviker och är inte villig att ta på sig uppgifter som går emot dess essens. Blir organisationen tilldelad en uppgift som inte kan kopplas direkt till dess essens kommer organisationen prioritera denna uppgift väldigt lågt, genom att reglera dess budget och personalresurs²².

Organisationen försöker skydda dess egna uppgifter och förmågor från andra organisationer. Det är dessa som gör dem unika och särskiljer från andra organisationer. Att dela uppgift med andra organisationer medför konkurrens om inflytande och ansvar. Genom utökad självständighet kan den skydda organisationens domän och essens. Autonomt styre är av stort intresse för militära organisationer hävdar bureaucratic politic modell. Personal inom organisationen anser sig veta bättre vad deras organisation skall användas till och hur den skall användas. Därför är det av stor vikt att organisationen ska vara autonomt styrt och inte bunden till ett centralt beslutsorgan eller har en konkurrent.²³ Även uppgifter utomlands försöker organisationen anskaffa sig, detta ger dem status i den större organisationen och rättfärdigar även dess egen existens menar Håkan Larsson.

Organisationens uppgifter måste ge känslan av att vara viktig för nationen, viktig i försvarspolitiken, för det är det som gör personalen motiverad. Modellen menar att motiverad personal är effektivare än omotiverad personal, därför är det viktigt för organisationen att ha en hög motivation hos sin personal. Genom att skapa karriärs möjligheter och visa på en stark och autonom organisation skapas även en stark moral i organisationen. Militära ledare

---

¹⁹ Håkan Karlsson, *Bureaucratic politics and weapons acquisition : the case of the MX ICBM program*, s. 32

²⁰ Håkan Karlsson, *Bureaucratic politics and weapons acquisition : the case of the MX ICBM program*, s. 32

²¹ Håkan Karlsson, *Bureaucratic politics and weapons acquisition : the case of the MX ICBM program*, s. 33

²² Håkan Karlsson, *Bureaucratic politics and weapons acquisition : the case of the MX ICBM program*, s. 33

²³ Håkan Karlsson, *Bureaucratic politics and weapons acquisition : the case of the MX ICBM program*, s. 34

försöker förstärka moralen inom organisationen genom att motsätta sig styrningar från politiker som kan skada moralen.²⁴

Budgeten för organisationen är en faktor som reglerar dess tillväxt. Genom budgeten kan de säkra möjligheter och fullfölja deras uppgift. Enligt modellen är budgeten en indikator på deras politiska inflytande, genom en stark budget skapas en starkare känsla av makt. Det är viktigt hur mycket av den totala budgeten som organisationen får, den mäts mot vad andra organisationer får. Då organisationen ständigt konkurrerar mot andra organisationer är det viktigt med en stark budget.

Genom att ha egna officerare på nyckelpositioner skapas inflytande över den större organisationen eller politiken. Bureaucratic politic model menar på att organisationens egna officerare i den stora organisationen (tex Försvarmakten) kommer framhäva sig egen organisations intressen och handla efter dem²⁵, till exempel använda politiskt inflytande vid en nedläggning i syfte att rädda den egna organisationen.

Organisationens egna medlemmar lever i den värld där deras organisation är en viktig del i den stora försvarspolitik.

2.3 Metod

Arbetet tar sin utgångspunkt utifrån de två teorier som har presenterats tidigare.

Teori 1 syftar till att analysera införandet av 8cm granatkastare utifrån taktiskt rationellt vinkel. The rational actor teorin syftar till att förklara vad ett rationellt beslut är, vilka är de underliggande faktorerna vid ett beslut. Beslut och handlingar sker inte av en slump, utan det finns bakomliggande orsaker till varför ett beslut eller en handling sker. Teori två syftar till att titta på införandet från en annan vinkel, därför använder jag mig av Bureaucratic politic model. Modellen ger en förklaring till varför 8cm granatkastare införskaffades utifrån ett organisatoriskt intresse skäl

Teorierna möjliggör två hypoteser som kan förklara varför artilleribataljonen infört 8cm granatkastare. Jag som författare har valt att använda mig av hypotesprövning för att förenkla verkligheten, fakta kan därigenom sorteras och tolkas utifrån de teorier och hypoteser jag använder mig av. Detta kan ge en förklaring till varför artilleribataljonen anskaffat 8cm granatkastare.

För att se på om det finns någon taktiskt rationalitet i införandet av 8cm granatkastare måste jag titta på artilleribataljonens organisation och uppgifter. Jag kommer att analysera hur artilleribataljonen är uppbyggd med uppgifter och förutsättningar, därför använder jag mig av modellen krigsföringsförmåga. Modellen förklarar vad för typ av krigsföringsförmåga artilleribataljonen har, de olika benen förklarar förutsättningarna för att uppnå dessa mål. Modellen skall svara på om det finns några uppgifter som inte artilleribataljonen uppnår genom de förutsättningar som finns. Sedan titta på om granatkastaren har de förutsättningar som finns för att möta de brister.

De vetenskapliga teknikerna jag använder mig av är litteraturstudier och intervjuer.

---

²⁴ Håkan Karlsson, *Bureaucratic politics and weapons acquisition : the case of the MX ICBM program*, s. 35

²⁵ Håkan Karlsson, *Bureaucratic politics and weapons acquisition : the case of the MX ICBM program*, s. 35-36

Litteraturstudierna kommer att behandla de grundläggande fakta som behövs i arbetet. Det syftar till att skapa en teoretisk grund och behandla den information som återfinns i böcker och reglementen. Intervjuerna skall ge en djupare förståelse för införandet.

2.3.1 Hypoteser enligt teori 1

Artilleribataljonen har inskaffat 8cm granatkastare av taktiskt rationella skäl. Införandet syftar till att bataljonen skall kunna lösa de uppgifter som Försvarsmakten ställer. Dagens svenska försvarsmakt skall kunna verka inom hela konfliktskalan, från fredsbevarande till väpnad konflikt²⁶. Artilleribataljonens bidrag till den väpnade striden är indirekt eld, därför ställs det krav på att artilleribataljonen uppfyller de krav som förväntas av den indirekta elden.

Faktorer som bevisar hypotesen:

- Det finns ett fysiskt eller konceptuellt område/problem som inte dagens befintliga vapensystem kan lösa eller ersätta. Det området kan vara tekniskt, fysiskt eller en förmåga som förhindrar bataljonen att lösa de uppgifter som ställs. Konsekvenserna av problemet eller bristen medför att artilleribataljonen inte uppfyller de krav som ställs av Försvarsmakten.

2.3.2 Hypotes enligt teori 2

Artilleribataljonen har anskaffat 8cm granatkastare av organisatoriskt intresse skäl. Det kan ha skett omedvetet för personalen eller medvetet. Införandet syftar till att expandera bataljonens uppgifter, skapa en bataljon som täcker hela indirekt bekämpnings spektra – Haubits, granatkastare, close air support förmåga, eldledningsförmåga och artlok radar. Artilleribataljonen vill vara en insatsberedd organisation som kan verka i hela konfliktskalan, med fler ”verktyg i påsen” kan bataljonen sättas in i olika situationer, men syftar det till att säkra A9 och artilleribataljonens existens?

De faktorer jag kommer att titta på som ska bevis hypotesen är:

- Inom politiken finns det något som påverkar och rättfärdigar beslutet till att anskaffa 8cm granatkastare. Genom det kan artilleribataljonen utöka förbandets uppgifter utan att uppfattas som ologiskt. Därigenom får artilleribataljonen fler uppgifter och gör dem attraktivare och unikare inom Försvarsmakten.
- A9 och artilleribataljonen försöker skapa en bataljon som kan samtliga Sveriges indirekt bekämpningssystem. Genom det blir A9 och artilleribataljonen en viktig funktion för kompetensbevarande och kompetensutveckling för indirekt bekämpning, vilket gör regementet och bataljonen speciella vilken gynnar dem vid eventuell försvars nedläggning. 8cm granatkastare är ett ytterligare steg i denna process.
- Kan Archerpjäsen utföra de uppgifter som 8cm granatkastare är anskaffad för? Om den kan det, är då det ett tecken på att artilleribataljonen egentligen vill utöka vapenarsenal för att få ett bredare spektra av uppgifter?

---

²⁶ Regeringen(2009-12-21), *Regleringsbrev för budgetåret 2010 avseende Försvarsmakten*, s. 2

2.4 Källkritik

Detta arbete utgår från två teorier som ska förklara varför 8cm granatkastare anskaffats, därför kommer även fakta tolkas utifrån de perspektiven. Källkritiken syftar till att diskutera valet av källa och litteratur samt att motivera varför jag har valt dem.

Den taktiskt rationella delen har grundat sig till stor del på artilleriets egna reglementen, dessa är skrivna av organisationen själv. Jag har valt att använda den då den fortfarande är trovärdig, reglementet bygger på organisationens tidigare lärdomar och erfarenheter. Det är svårt att hitta en annan litteratur som beskriver artilleribataljonens förutsättningar.

Det förekommer även andrahandskällor i texten i form av Internetkällor och bildspel.

Dessa syftar till att ge en kort förklaring för respektive text, de har även inget avgörande värde för uppsatsen och därför anser jag att dessa fungerar att använda.

Det finns även en artikel som behandlar hotet från motståndarens indirekt eld, denna artikel syftar till att ge en hotbild som återfinns i Afghanistan och Irak.

Den organisatorisk rationella delen av arbetet använder sig av regeringens propositioner samt pressmedelanden. Dessa skall ge en förklaring till vad som har skett och var den politiska viljan står idag. För att förklara vad A9 vilja är måste jag utgå från vad organisationen själv säger och tycker. Jag valde därför att utgå från A9 hemsida för att komma så nära organisationens uttryckta vilja.

I uppsatsen uppkommer två intervjuer som har olika syften. Den första intervjun var riktad mot pjästjänst och artilleribataljonens taktik. Kriteriet för intervju personen var erfarenhet från pjästjänst samt kunnig inom artilleribataljonens taktik.

Andra intervjun var med en person som jobbar på en nyckelposition som frågan berör. Dock framgick inte tydliga resultat i den intervjun då personen inte kom ihåg allt som frågorna gällde. Därför har jag valt att använda denna intervju väldigt försiktigt och baserar inte några slutsatser från den källan.

2.5 Avgränsningar

Försvarsmakten övergår den 1 juli till yrkesanställda soldater, dessa soldater kommer jobba 4-8 år inom organisationen. Med en längre yrkesroll inom försvarsmakten finns möjligheter till att utbilda befintlig personal till mycket mer än vad man hinner med en värnplikting.

Det kan därför finnas anledningar till att anskaffa ett ytterligare vapensystem för att fylla eventuell utbildningstid. Detta är en aspekt jag som författare anser kan behandlas när systemet är infört.

Krigsförningsförmåga vilar på tre ben, fysiska, konceptuella och moraliska faktorer, i uppsatsen berörs endast fysiska och konceptuella faktorer då moraliska faktorer inte spelar in på anskaffningen av granatkastaren. Moraliska faktorer ligger i ledarskapet och moralen hos soldaterna och officerarna, dessa kan ha liten påverkan på anskaffningen men

Anledningarna till anskaffning av granatkastaren kan vara flera, det kan vara dolda anledningar och de kan vara öppna anledningar. Dessa två teorier kommer därför inte ingripa alla dessa då det kan vara svårt eller omöjligt att ta reda på dessa.

Jag kommer att avgränsa mig till Archerkompaniet, av anledningen att detta kompani är hur framtiden är tänkt att se ut. Haubits 77B systemet skall byggas om till Archersystem, detta gör

att Haubits 77B har en begränsad tid kvar i försvarsmakten och därför blir den väldigt ointressant för svaret av frågeställningen.

I hypotes ett avgränsa jag mig till huvuduppgifterna, för att de är de viktigaste uppgifterna artilleribataljonen har samt att det finns en indikation på att en av de övriga uppgifterna är skriven efter införandet. Därför vill jag bara använda mig av huvuduppgifterna för att analysera om anskaffningen fortfarande är rationell enligt huvuduppgifterna.

Ammunitionssorten rökgranat och lysgranat kommer inte behandlas i empirin och analysen då detta är en fördel som 8cm granatkastare har idag. Sverige äger inte någon rök- eller lysgranat till 15,5cm kaliber. Dock skall detta inhandlas inom snar framtid till artilleribataljonen. Därför har jag valt att inte använda detta till en taktiskt rationell anledning då detta är ett problem som löser sig inom snar framtid.

3 Empiri och analys - Taktiskt rationellt

3.1 Krigsföringsförmåga

Det som utgör taket och målet för artilleribataljonens krigsföringsförmåga är de uppgifter de skall lösa. Nedanför presenteras artilleribataljonens huvuduppgifter och övriga uppgifter. Syftet med det är att ge en helhets bild av vad artilleribataljonen ska uppnå. Jag har valt att avgränsa mig till huvuduppgifterna, dock så presenteras artilleribataljonens övriga uppgifter.

Artilleribataljonens uppgifter

Huvuduppgifter:

- ”understödja, förstärka och utföra målbekämpning ingående i en svensk eller multinationell stridsgrupp med bekämpningsenheter och sensorer i syfte att stödja de grundläggande förmågorna verkan, underrättelser och skydd vid en minst sex månader lång insats.
- Självständigt lokalisera och genomföra (precisions-) bekämpning av tidskritiska mål, inom ramen för högre chefs uppdrag,
- Leda och invisa andra långräckviddiga eldsystem, främst attackflyg.
- Inom ramen för en internationell insats kunna varna insatsstyrkan för motståndarens insatser med indirekta eldsystem mot våra enheter, samt i närtid kunna bekämpa dessa system, med graderad verkan om så erfordras.
- Inom ramen för internationell insats kunna dokumentera såväl egen som annan parts skjutningar med indirekt eld.”²⁷

Övriga uppgifter

- ”Avdela skytte- granatkastar- och logistikförband upp till kompanis storlek ingående i en svensk eller multinationell stridsgrupp för fredsfrämjande internationell insats.
- Inom ramen för en svensk eller multinationell stridsgrupps fredsfrämjande internationella insatser, kunna upprätta posteringar, genomföra patrullering, övervaka tilldelat område, samt genomföra förekommande humanitära insatser.
- Inom ramen för internationell och nationell insats avdela TACP-grupper ingående i en svensk eller multinationell stridsgrupp i syfte att stödja de grundläggande förmågorna verkan och underrättelser.

---

²⁷ Artilleriregemente, Remiss/utgåva 2 ArtR Artbat 2009/2010, s. 13

- I ett operativt sammanhang lösa fristående uppgifter såsom skydda, störa, lokalisera, bekämpa inom avdelat område.
- Inom ramen för hävdandet av vår territoriella integritet utföra bekämpning av såväl bepansrade som oskyddade mål inom ramen för en brigads (motsv.) strid.
- Genomföra skjutningar med syfte att belysa stridsfältet.
- Genomföra marsch inom och mellan operationsområden och därefter omgående lösa huvuduppgift.
- Med egna resurser kunna genomföra återhämtning.”²⁸

Nedanför kommer olika begrepp förklaras, dessa är av vikt för artilleribataljonens huvuduppgifter. I analysen förklaras kopplingen till de olika huvuduppgifterna.

3.1.1 Nordic battlegroup

Nordic battlegroup är en EU(Europeiska unionen) sammansatt styrka som skall kunna vara på plats där det behövs. De militära resurserna är bidrag från medlemsländerna. Från och med 2007 finns det två snabbinsatsstyrkor som står i beredskap varje halvår. Nordic battlegroup skall kunna lösa uppgifter längs hela konfliktskalan. Det kan vara allt från att strida och förebygga våld till att delta i humanitära insatser. Därför skall styrkan anpassas efter uppdragets natur, detta innebär att Nordic battlegroup måste ha en bred och sammansatt kompetens²⁹.

EU har inte reglerat hur styrkan skall se ut, utan bara att kärnan skall vara bataljons storlek och avsedd för markstrid. EU reglerar även till att stridsgruppen skall ha understöd och underhållsresurser. Syftet dels med detta är att stridsgruppen skall anpassas och byggas upp efter hur konfliktens karaktär ser ut³⁰.

3.1.2 Hotet från motståndarens indirekta eld

Dagens indirekt eld hotbild i Afghanistan och Irak är korrträckviddiga vapensystem, räckvidden sträcker sig från 3-20km. Till exempel Kassams, Katyushas, granatkastare och improviserade raketer.³¹

Hotbilden av dessa korrträckviddiga vapensystem beror på flera faktorer.

Deras korta räckvidd medger bara en väldigt kort tid som den exponeras för varningssystem och motåtgärder.

Genom vapnets hastighet och ammunitionens mindre storlek gör dem även svåra att hitta.

Vapensystemet är lätt att dölja, transportera och gruppera på grund av dess storlek.

Grupperna som använder sig av vapensystemet skjuter oftast på icke kombattanter, vilket kan få resultat på politiken. Liten insats för en större förtjänst för gruppen.

Dessa ickestyrda granater är inte träffsäkra vilket leder till rädsla och panik bland potentiella civila offer anser Morgenstern.

Målet med motåtgärder mot motståndaren är att förneka tiden att rikta om och precisera sin träffsäkerhet, neutralisera motståndaren och avskräcka från framtida attacker.

²⁸ Artilleriregemente, Remiss/utgåva 2 ArtR Artbat 2009/2010, s. 13

²⁹ <http://www.forsvarsmakten.se/sv/Forband-och-formagor/Nordic-Battlegroup/> 2010-05-03

³⁰ <http://www.forsvarsmakten.se/sv/Forband-och-formagor/Nordic-Battlegroup/Battlegroup-konceptet/> 2010-05-03

³¹ David Morgenstern(2006), *How To Counter Rockets, Artillery, Mortars* s. 2

Motståndaren har en tendens att gruppera i civila områden, detta gör motåtgärder i form av verkan begränsad. Civila förluster skapade av svensk eller annan nations granater kan gynna motståndarens intressen istället för Sverige eller någon annan nation³²

3.2 Fysiska faktorer

Artilleribataljonen IO09 består av 846 soldater och officerare, personalen är indelad i 6 kompanier och en stab. Organisationen består av ett sensor kompani, ett trosskompani, ett ledningskompani, två Haubits 77B kompanier och ett Archerkompani. Dessa kompanier har olika tekniska system som ska bidra till de förmågor som artilleribataljonen har³³.

De tekniska system artilleribataljonen har utan granatkastare är stridsfordon, lastbilar, bandvagnar, personbilar, Arthur och Haubits 77B och i framtiden Archerpjäsen.

I denna uppsats ligger fokus på Archerkompaniet och Archersystemet då det är den som utgör framtida skjutande enhet i bataljonen.

Archerpjäsen är en Volvo A30D som är förlängd och förstärkt. Vapensystemet är en omgjord Haubits 77B där vissa delar är tagna och andra nya delar. Archerpjäsen är 14,1m lång, 3,3m bred, ca 4m hög och väger ca 30ton. Förarhytten är splitterskyddad och minskyddad, den är även fullt NBC-skyddad. Detta är en stor uppgradering av personalens skydd jämfört med Haubits 77B där personalen var oskyddad³⁴. Archerpjäsen använder sig av ett magasin som den kan välja granater ifrån. Magasinet rymmer 21 granater och 18 laddingar. Pjäsen är utrustad med MRSI (multi round simitalinuios impact) vilket möjliggör att en pjäs kan effektuera som flera pjäser. Pjäsen grupperar på ca 30s³⁵, detta är relativt snabbt jämfört med den tidigare pjäsen Haubits 77B som grupperar på ca 5min beroende på pjässervicens erfarenhet. Räckvidden för Archerpjäsen är mellan 5km och 5mil, beroende på laddning och ammunitionsval.³⁶

3.3 Konceptuella faktorer

De konceptuella förutsättningarna artilleribataljonen har är Försvarens doktriner samt artilleribataljonens reglemente. De konceptuella styr hur organisationen är uppbyggd och hur den styrs.

Artilleribataljonen kan verka som en hel bataljon eller kan den delas. Detta syftar till att understödja den taktiska chefen lösande av hans/hennes uppdrag i olika situationer. Artilleribataljonens organisation är modulärt uppbyggd vilket möjliggör en mindre artilleristridsgrupp. Artilleristridsgruppen kan sättas ihop för att lösa en specifik uppgift men kan även verka under en längre tid³⁷. Till exempel kan en artilleristridsgrupp sättas ihop för att understödja en manöverbataljon.

---

³² David Morgenstern, *How To Counter Rockets, Artillery, Mortars*, s. 2

³³ David Morgenstern, *How To Counter Rockets, Artillery, Mortars*, s.1

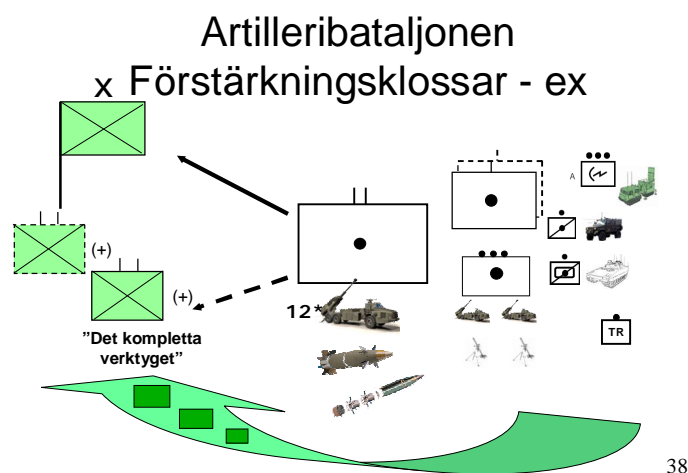
³⁴ Peder Lundberg(2010-04-08), *ARCHER Dpl Materiel*, Dokument

³⁵ Peder Lundberg(2010-04-08), *ARCHER Dpl Materiel*, Dokument

³⁶ Artilleriregementet(2008-02-18), *Slutlig Taktisk Teknisk och Ekonomisk Målsättning (STTEM) för REMO av 15,5 cm haub 77B enligt koncept ARCHER*, s. 13

³⁷ Artilleriregementet, *Remiss/utgåva 2 ArtR Artbat 2009/2010*, s. 10

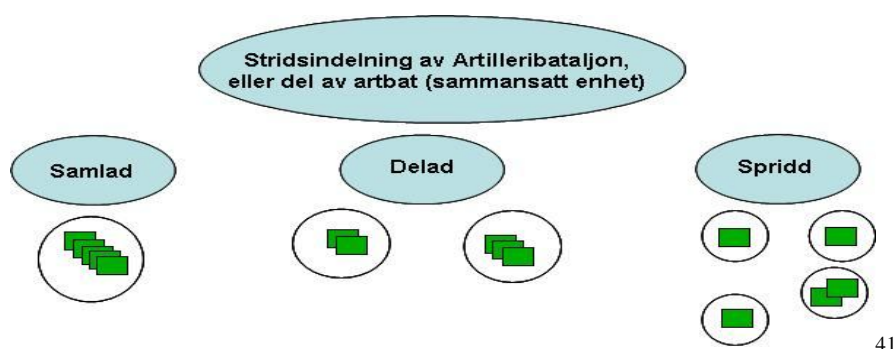
Nordic battlegroup kan vara ett exempel på en bataljon som en artilleristridsgrupp kan understödja.

3.3.1 Artilleribataljonens strid

Artilleribataljonen tilldelas en uppgift och utefter den grupperar bataljonen så att uppgiften kan lösas avseende verkan mot beordrade områden inom angivna tider. Hur förbandet grupperas och indelas anpassas till och är beroende av uppgiften, handlingsregler, resurser, hotbild, miljö, läge, avstånd och infrastruktur i det aktuella området.³⁹

Förbandet kan ges ett eget ansvarsområde men kan även gruppera i andras ansvarsområden, detta kräver då samverkan mellan förbanden för att fastställa grupperingsplatser, omgrupperingsplatser, underhållsvägar, skydd och bevakning⁴⁰

Artilleribataljonen kan indelas samlat delat eller spridd.

Grupperingsmetoden kan vara rörligt eller statiskt, detta beror på uppgiften och hotbilden⁴². Ett statiskt uppträdande medger fler eldrör mot målet, dock medför det en högre hotbild då pjäserna blir enklare att upptäcka med sensorer. Ett rörligt uppträdande syftar till att undvika att bli bekämpad av motståndaren, dock finns det färre eldrör som kan avge verkan mot målet.

³⁸ Artilleriregementet, *Remiss/utgåva 2 ArtR Artbat 2009/2010*, s. 10

³⁹ Artilleriregementet, *Remiss/utgåva 2 ArtR Artbat 2009/2010*, s. 48

⁴⁰ Artilleriregementet, *Remiss/utgåva 2 ArtR Artbat 2009/2010*, s. 48

⁴¹ Artilleriregementet, *Remiss/utgåva 2 ArtR Artbat 2009/2010*, s. 48

⁴² Artilleriregementet, *Remiss/utgåva 2 ArtR Artbat 2009/2010*, s. 49

3.4 Analys taktiskt rationellt

Från huvuduppgifterna finns det tre uppgifter som berör skjutande enheten, dessa är huvuduppgift ett, två och fyra. Huvuduppgift tre ”Leda och invisa andra långräckviddiga eldsystem, främst attackflyg”⁴³ är riktad mot eldledningsplutonen som har förmågan att leda den indirekta elden. Huvuduppgift 5 ”inom ramen för internationell insats kunna dokumentera såväl egen som annan parts skjutningar med indirekt eld.”⁴⁴ uppgiften är riktad till artillerilokaliseringsradar pluton som har förmågan att dokumentera indirekta skjutningar, pjäskompaniet har inga tekniska möjligheter till att lösa denna uppgift och därför är den inte relevant för pjäskompaniet.

Huvuduppgift ett ”understödja, förstärka och utföra målbekämpning ingående i en svensk eller multinationell stridsgrupp med bekämpningsenheter och sensorer i syfte att stödja de grundläggande förmågorna verkan, underrättelser och skydd vid en minst sex månader lång insats.”⁴⁵ Denna stridsgrupp kan vara Nordic battlegroup, vilket innebär att artilleribataljonen måste även anpassa sig efter de krav som ställs från Nordic battlegroup. Bland annat har nordic battlegroup kravet att kunna verka i insatsområdet efter 10 dagar från ett beslut.⁴⁶

Huvuduppgift två och fyra har olika och samma innebörd, för artillerilokaliseringsradarn innebär uppgiften olika innebörd. Men för skjutande enhet är uppgifterna liknande. Förmågan som efterfrågas är att kunna lokalisera en skjutande enhet och därefter bekämpa det med möjligheten till graderad verkan. Skjutande enhet som kan vara Archerpjäsen, 12cm eller 8cm granatkastare skall kunna skjuta mot den data sensorn levererar med graderad verkan om så behövs.

Utifrån artilleribataljonens huvuduppgifter ställd mot dess förutsättningar kan två problemområden uttolkas:

- Snabbinsatsstyrka
- Korträckvidd

Snabbinsatsstyrka

En av artilleribataljonens huvuduppgift är att kunna ingå i en nationell eller multinationell stridsgrupp. Det medför att artilleribataljonen måste kunna vara flexibel för att anpassa sig efter efterfrågat behov. Då artilleribataljonen räknas som ett understödsförband då det inte är en manöverbataljon har den till uppgift att understödja. Ett exempel på vad artilleristridsgruppen skall tänkas medverka inom är Nordic battlegroup. Då Nordic battlegroup inte har en exakt definierad hotbild måste även artilleristridsgruppen vara beredd att möta olika typer av situationer. En av dessa kan vara snabbinsatsstyrka där stridsgruppen måste verka inom 10 dagar.

Artilleribataljonen har som vapensystem Haubits 77B och i framtiden Archerpjäsen, detta vapensystem skall lösa understöd åt manöverbataljonen och bekämpning av prioriterade mål. Systemet har många fördelar när det kommer till verkan, den har bland annat spränggranater,

⁴³ Artilleriregementet, *Remiss/utgåva 2 ArtR Artbat 2009/2010*, s. 13

⁴⁴ Artilleriregementet, *Remiss/utgåva 2 ArtR Artbat 2009/2010*, s. 13

⁴⁵ Artilleriregementet, *Remiss/utgåva 2 ArtR Artbat 2009/2010*, s. 13

⁴⁶ <http://www.forsvarsmakten.se/sv/Forband-och-formagor/Nordic-Battlegroup/Battlegroup-konceptet/> 2010-06-

hårdmålsgranater och precisionsgranater. Archerpjäsen är dock väldigt tung och stor, detta gör det svårare att transportera till en konfliktzon i en inledande fas. Detta innebär att artilleristridsgruppen ställs inför ett problem, för att lösa understöd åt en stridsgrupp måste artilleribataljonen ha ett vapensystem som är lätt och medger snabbtransportering till insatsområdet.

8cm granatkastare är ett lätt system som kan ge indirekt eld och bidra till indirekt bekämpningssystemet, dock reduceras artilleristridsgruppens verkan genom minskad ammunitionsportfölj och räckvidd. 8cm granatkastare kan inte skjuta precisionsgranater eller hårdmåls ammunition, räckvidden reduceras till endast 3km.

Räckvidd

Archerpjäsen medger ett skjutavstånd mellan 5-50km. Det innebär att motståndare som befinner sig kortare än 5km kan inte bekämpas av Archerpjäsen. Hotbilden från indirekt eld av motståndare består av korträckviddiga vapen som skjuter mellan 3-20km. I en situation där Archerpjäsen står i campen och motståndaren skjuter närmare än 5km, skulle inte Archerpjäsen kunna bekämpa detta mål. Detta kräver då taktikanpassning, vilket artilleribataljonens organisation medger genom delad eller spridd gruppering av skjutande enhet. Till exempel står pjäserna utanför campen för att täcka in området för att kunna verka. Detta innebär dock att Archerpjäserna måste bemannas dygnet runt, samt att pjäsen är exponerad för hot runt omkring.

4 Empiri och analys - Organisatoriskt rationellt

4.1 Försvarmaktens vilja

Försvarmakten har genomgått en rad förändringar de senaste åren, detta ser vi genom försvarsbeslut 2000 och 2004, samt försvarmaktens perspektivplaner. Detta har påverkat försvarmaktens fokus och uppgifter. Försvarsbeslut 2000 innebar en förändring av försvarmaktens operativa förmåga. Regeringen ansåg att Sverige behöver ett mindre försvar till volymen. Regeringen menade att försvaret skulle ha en hög kvalitet och en flexibel användbarhet till olika typer av insatser. Försvarmakten skulle ställas om från invasionsförsvar till ett insatsförvar med möjlighet till framtida anpassning. I denna process till en insatsorganisation ansåg regeringen att vissa grundorganisationer skulle läggas ner.⁴⁷

Försvarsbeslut 2004 innebar fler nedläggningar av förband, inriktningen för Försvarmakten var den samma.

”Vad gäller inriktningen av det framtida försvaret så vill regeringen och utskottsmajoriteten att försvaret ska ha en grundläggande försvarsförmåga, det ska kunna hävda Sveriges territoriella integritet och bidra till internationell fred och säkerhet. Sveriges försvar ställs om från ett invasionsförsvar till ett flexibelt insatsförsvar.”⁴⁸

Regeringen menade att det skall finnas insatsförband som kan sättas in i hela landet både i kriser och i krig. Men även att försvarmakten skall ha förbättrad förmåga till internationella

⁴⁷ Regeringens proposition (1999), *Proposition 1999/2000:30 Det nya försvaret*, s.1

⁴⁸ <http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?ID=QOIT0J1MRF&nid=45&sq=1> 2010-05-07

insatser vad gäller omfattning och kvalitet. Det specificerades även att försvarsmakten skulle kunna leda och genomföra två internationella insatser med förband i bataljonsstorlek.⁴⁹

Idag 2010 är det fortfarande ett insatsförsvar Sveriges regering vill använda sig av⁵⁰, den internationella insatsförmågan står i fokus.

4.2 Organisationen och indirekt bekämpning

Artilleriregementet och artilleribataljonen har en vilja, viljan enligt artilleriregementets hemsida framgår information om att artilleriregementet är kompetensutvecklare inom indirekt bekämpning. ”Artilleriregementet, A 9, är Försvarsmaktens kompetenscentrum för indirekt bekämpning. Regimentet bevarar och utvecklar kompetenser, materiel och metoder för framtidens långräckviddiga precisionsammunition.”⁵¹

I centrala begrepp definieras indirekt bekämpning; Indirekt bekämpning är ett medel som främst skall påverka motståndaren bortom direkträckviddiga vapens räckvidd. Det är detta artilleribataljonen är kompetensutvecklare och bevarare av.

Exempel på indirekt bekämpningssystem

- ”Artilleri och granatkastare
- Raketartilleri
- Markrobotar
- Attackflyg som genomför Close Air Support (CAS)
- Attackhelikoptrar som genomför Close Combat Attack (CCA)
- Telekrigsystem
- Sensorer
- Beslutsfattare och artillerichefer”⁵²

Av dessa indirekt bekämpningssystem har artilleribataljonen Haubits 77B och i framtiden Archerpjäsen som skjutande enhet. Den har även sensorer i form av eldledningspluton och artillerilokaliseringsradarpluton. Artilleribataljonen har även förmågan att leda in CAS och CCA, dock ansvarar inte artilleribataljonen för attackflyget eller attackhelikoptern. Telekrig och markrobotar representeras inte av artilleribataljonen, denna förmåga finns i andra organisationer. Raketartilleri är en annan typ av artilleri, detta har inte Sverige utan använder sig av eldrörsartilleri.

Det som återstår är granatkastare, detta vapensystem finns på manöverbataljonerna. Detta är manöverbataljonernas egna indirekt eld understöd. Idag har även artilleribataljonen anskaffat granatkastare, vilket innebär ett ytterligare vapensystem i indirekt bekämpningssystemet. Idag kan A9 i teorin konkurrera om att delta med en granatkastarpluton eller personal till Nordic battlegroup.

Hemsidan presenterar även det nya Archersystemet, där poängteras att pjäsen kan användas nationellt och internationellt.

⁴⁹ <http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?ID=QOIT0J1MRF&nid=45&sq=1> 2010-05-07

⁵⁰ Försvarsmakten(2010), Rapport från perspektivstudien 2009 – Det militärstrategiska utfallsrummet, s. 7

⁵¹ <http://www.forsvarsmakten.se/sv/Forband-och-formagor/Forband/Artilleriregementet-A-9/> 2010-05-04

⁵² Artilleriregemente, *Reglemente för ledning av indirekt bekämpning*, s. 11

”Tillsammans med försvarsindustrin utvecklar A 9 ett mobilt pjässystem som heter Archer. Det har hög precision och styrbarhet, och kan användas nationellt som internationellt.”⁵³
Detta kan ses som A9 vilja och försök till att presentera sig som ett förband med förmågor som kan användas nationellt och internationellt.

Artilleriregementet har en folder som uttrycker organisationens verksamhets idé, vision och prioriterade strategiska mål. A9 vision är att ”...vara erkänt som ett nationellt och internationellt efterfrågat förband som bidrar med effektiva och yrkesskickliga enheter med såväl hög flexibilitet som interoperabilitet och därvid utgöra Försvarsmaktens kompetens för indirekt bekämpning.”⁵⁴ Det visar på organisationens vilja att vara efterfrågat och behövt.

4.3 Granatkastaren ett ytterligare steg

Organisationens anledningar till anskaffningen var slutsatser från IAS 2007, konsekvenserna av mötet ledde till att artilleribataljonen anskaffade 8cm granatkastare till organisationen. De fyra största anledningarna för anskaffningen var:

- Skall komplettera vanligt artilleri
- Skall kunna agera som närförsvar
- Skall kunna skjuta rök och lys
- Skall kunna vara early enter force⁵⁵

För att få en andra åsikt om anskaffningen av 8cm granatkastare intervjuades Stefan Svensson.

Stefan Svensson har erfarenheter som pjäskompanichef, utvecklingsofficer vid artilleribataljonen och lärare för taktik.⁵⁶ Syftet med intervjun är att betrakta anskaffningen utifrån en officer med erfarenhet från artilleribataljonen.

Stefan har en delad mening angående anskaffningen av 8cm granatkastare, framfört allt beror det på att han inte har kunna ta del av den djupare analysen bakom beslutet.

Han framhäver att det är bra med 8cm granatkastare ”om man vill uppnå ett mervärde i flexibilitet och användbarhet av ett artilleriförband(korta skjutavstånd, rök och lys) i synnerhet för ett campförsvar”⁵⁷ Han menar sedan på att det finns ett bra syfte med 8cm granatkastare vid ett ”early entry force”, genom den röda tråden där granatkastaren finns vid ett tidigt skede som sedan byts ut av Archerpjäserna.

Han är dock skeptiskt till vissa delar av konceptet och menar på att om förväntningen att artilleriförbandet skall uppträda som ett granatkastarförband är han inte lika övertygad. ”Om den röda tråden går av eller uteblir och konsekvensen blir att enheten skall uppträda som grk förband och lämna understöd till manöverenheter är jag inte lika övertygad om formens förträfflighet”⁵⁸ Detta är på grund av att artilleriförbandet saknar lämpliga fordon för att uppträda som ett granatkastarförband. Därför tycker han att det är bättre med ett intrigerat granatkastarförband som utbildas, utrustad och samövas för en sådan uppgift. Till exempel en nuvarande granatkastarpluton i en manöverbataljon.⁵⁹

⁵³ <http://www.forsvarsmakten.se/sv/Forband-och-formagor/Forband/Artilleriregementet-A-9/> 2010-05-04

⁵⁴ http://www.forsvarsmakten.se/upload/A%209_verksamhetside_vision_m%c3%a51.pdf 2010-06-11

⁵⁵ Thomas Lindell, Stf Regementschef A9, mail 2010-04-08, återfinns hos författaren

⁵⁶ Intervju Stefan Svensson 2010-05-04, återfinns hos författaren

⁵⁷ Intervju Stefan Svensson

⁵⁸ Intervju Stefan Svensson

⁵⁹ Intervju Stefan Svensson

OP 07-10

Stefan är inte övertygad om argumentet att granatkastaren ska agera som närförsvaret. Han menar på att säkerheten brister vid ett sådant förfarande.

”Jag är inte riktigt övertygad om dels fördelarna och dels behovet av att kliva ur ett integrerat splitterskydd och skydd mot finkalibrig eldgivning för att oskyddat gruppera en grk för att genomföra närförsvaret av egen grupperingsplats inkluderat att samtidigt knappa på en ballistikräknare och pjäspresentationsenhet.”⁶⁰

Han menar på att närskyddet delvis kan lösas av Archersystemet, genom Archerns självskydd i form av Protector (fordonsmonterad kulspruta) och direktskjutning.

Problemet med närskydd kan även åtgärdas genom att pjäserna grupperas så att de hamnar under varandras täckning, detta skulle vara ett exempel på hur det går att taktikanpassa för att lösa problemet.

Istället vill han göra en kraftfull och tydlig avgränsning i hur vapnet skall användas.

”Tydligheten för att inte skapa förväntningar om förmågor man inte har och avgränsning för att inte hamna tanebilder som beskriver upprättandet av ett grk kompani inom ramme för en artilleribataljon.”⁶¹

4.4 Analys organisatoriskt rationellt

Försvarsmakten har tidigare haft nedläggningar och nedskärningar, detta ser vi genom försvarsbeslut 2000 och 2004. I den processen har försvarsmakten gått från ett invasionsförsvaret till ett insatsförsvaret, kravet för förbanden är att följa med i förändringen. Den politiska viljan är ett litet och effektivt försvaret med hög kvalitet. Förmågan att bidra till internationell insats är en viktig uppgift för försvarsmakten, och de organisationer som inte bidrar till den förmågan får troligen inte lika mycket inflytande. Bureaucratic politic model menar på att organisationer söker politiskt inflytande eller försöker behålla politiskt inflytande. Då försvarspolitikerna är riktad mot insatsförband är det därför naturligt att artilleriregementet försöker förändra organisationen så att den passar i ett internationellt scenario.

Artilleribataljonen har till uppgift att understödja manöverbataljonerna, de är ett understödsförband. Artilleriregementet ansvarar för utveckling och kompetensbevara indirekt bekämpning. Det kan ses som artilleriregementet och artilleribataljonens tidigare eller nya essens, ansvaret och utvecklingen av indirekt bekämpning är deras område. I indirekt bekämpningssystemet ingår granatkastare som enhet. För artilleriregementet och artilleribataljonen innebär detta att ytterligare en enhet representeras inom organisationen. Det kan ses som en expansion inom indirekt bekämpningsområdet, genom det kan bataljonen lösa fler uppgifter inom sitt område.

Anskaffningen av 8cm granatkastare grundar sig på ett möte vid IAS 2007, därefter implementerades ytterligare en uppgift till artilleribataljonen.⁶² ”Avdela skytte- granatkastar- och logistikförband upp till kompanis storlek ingående i en svensk eller multinationell stridsgrupp för fredsfrämjande internationell insats.”⁶³ Uppgiften kan öppna fler möjligheter för artilleribataljonen, framför allt i ett NBG-koncept eller vid en internationell insats.

---

⁶⁰ Intervju Stefan Svensson

⁶¹ Intervju Stefan Svensson

⁶² Intervju, Björn Isaksson, återfinns hos författaren

⁶³ Artilleriregementet, *Remiss/utgåva 2 ArtR Artbat 2009/2010*, s. 13

OP 07-10

Av de slutsatser som drogs vid IAS 2007 kan flera av dem diskuteras, Stefan Svensson som har erfarenheter inom pjästjänst och taktik menar på att delar av de uttalade anledningarna som 8cm granatkastare anskaffats för är diskutera. Ett NBG-koncept med artilleri med granatkastare i ett inledande skede är tänkbart, men att artilleribataljonen skall övergå till ett granatkastarkompani tycker han inte är lika möjligt. Ser vi till artilleribataljonens uppgifter återfinns en övrig uppgift där artilleribataljonen skall ha möjlighet till att sätta upp ett granatkastarkompani. Med uppgifter kommer det förväntningar, i detta fall att artilleribataljonen kan uppträda som ett granatkastarkompani och med allt vad det innebär.

Återkopplar vi detta mot teorin Bureaucratic politic model kan vi se vissa bevis som pekar mot detta. A9 ansvarar för att vara kompetenscentrum för indirekt bekämpning, i det systemet ingår granatkastare. Artilleriregementet och artilleribataljonen har därför infört 8cm granatkastare för att expandera organisationens vapenarsenal, genom det har artilleribataljonen utökat organisationens uppgifter. Det har resulterat till att A9 har fler teoretiska möjligheter till att delta som organisation eller på individ till internationella insatser. A9 och artilleribataljonen kan därför argumentera vid en eventuell försvarsnedläggning att de bidrar med förmågor i internationell tjänst.

4. Diskussion och slutsatser

De resultat jag kommit fram till visar på att det finns brister inom de förutsättningar som artilleribataljonen har för att uppnå den krigsföringsförmåga som de utger sig att ha. Det gör att hypotes ett stämmer, det är taktiskt rationellt att anskaffa 8cm granatkastare enligt de slutsatser som jag kommit fram till. Hypotes två stämmer inte på grund av att de taktiskt rationella anledningarna existerar.

Teori ett med hypotes ett visar på att det finns taktiskt rationella anledningar, artilleribataljonen har inte alla förutsättningar för att lösa de uppgifter som de har. Regeringens vilja är ett insatsförband, de skall vara beredda att åka ut i världen för att lösa konflikter från fredsbevarande till fredsframtvängande. En att de insatskoncepten som finns är Nordic Battlegroup, om artilleribataljonen skall kunna delta fullt ut i en sådan stridsgrupp måste förutsättningarna finnas. I framtiden skall Archersystem vara det vapensystem som artilleriet använder sig av, detta system har många fördelar men även begränsningar. 8cm granatkastare har de förutsättningar som artilleribataljonen saknar för att delta i ett tidigare skede, men detta måste ske på ett rätt sätt. De uppgifter som artilleribataljonen skall kunna lösa med 8cm granatkastare måste vara tydliga och avgränsade. Stefan Svensson har en tydlig poäng, anskaffningen av 8cm granatkastare får inte bli en tankebild om att artilleribataljonen kan lösa granatkastarkompani uppgifter. Om detta är en framtidsplan måste tid och resurser finnas för att träna soldater och officerare för denna uppgift. Räckvidd är ett problem som alla artilleriförband troligen bekymrar sig över. Archerpjäsen har en längre räckvidd än tidigare Haubits 77B men den har en kortaste räckvidd 5km. Det ger artilleribataljonen begränsningar i sina handlingsmöjligheter till att lösa uppgiften. Till exempel vid "camp protection" scenario, där artilleribataljonen utan 8cm granatkastare behöver gruppera utanför campen för att kunna verka mot dagens irreguljära indirekt bekämpnings hot.

Hypotes två ger en bild av anskaffningen från ett kritiskt perspektiv, de starkaste argumenten i den hypotesen är att artilleribataljonen har fått utökade uppgifter som gör dem attraktivare i ett insatsscenario. Regeringens vilja är att Svenska försvarsmakten skall vara ett insatsförsvaret

OP 07-10

istället för ett invasionsförsvar, insatsförbanden är det som står i fokus idag och prioriteras. Återkopplar man till modellen ser man att organisations intressen, organisationen som är Artilleriregementet har ett intresse att överleva. För att överleva måste organisationen uppfylla det syftet som den är skapad för, eftersom den politiska viljan är att Svenska Försvarsmakten skall ha insatsberedda förband måste även artilleribataljonen uppfylla dessa krav. Det kan även tolkas som en fördel i det politiska inflytandet inom Försvarsmakten att artilleribataljonen kan delta med förband internationellt.

De förmågor som 8cm granatkastare ger skapar fler möjligheter för artilleribataljonen, till exempel "Avdela skytte- granatkastar- och logistikförband upp till kompanis storlek..". Men lever artilleribataljonen upp till de kraven som ställs i den utökade uppgiften? Som tidigare sagt finns det begränsningar i det åtagandet, artilleribataljonen måste då avsätta resurser och tid för att utbilda personalen för en sådan uppgift.

Resultatet kan ändras beroende på hur man tolkar teorierna, kan de komplettera varandra eller konkurrerar de med varandra. Om teorierna kompletterar varandra blir det svårt att göra en undersökning. Även om organisationen har rationella anledningar till anskaffa systemet innebär det inte att egenintresse inte skulle finnas. Det gör att teori ett kan inrymmas i teori två. Om hypotes två omformuleras till ett påstående som ingriper både organisatoriskt och taktiskt rationalitet. Det vill säga teori två är inte förkastad på grund av att anskaffningen kan ha taktiskt rationella skäl, anskaffningen kan egentligen syftat till att expandera uppgifterna. Artilleriregementets essens kan vara indirekt bekämpningssystemet som det utgör sig för att vara enligt hemsidan, därför finns det en logisk anledning till att anamma 8cm granatkastare då det tillhör systemet. Det finns stöd för denna hypotes då artilleribataljonen har fått fler uppgifter efter införandet av 8cm granatkastare, och den uppgiften är starkt kopplat mot granatkastarsystemet.

Denna undersökning har syftat till att undersöka varför artilleribataljonen anskaffat 8cm granatkastare, utifrån två hypoteser har *Varför* undersökts. Därför har teorierna fungerar som konkurrenter till varandra. Genom att fungera som motpoler kan argumenten urskiljas, är det av taktiska skäl eller finns det ett egenintresse hos organisationen.

5. Behov av ny forskning

Denna undersökning har analyserat anskaffningen utifrån artilleribataljonens uppgifter. Enligt uppgifterna inrymmer 8cm granatkastare för att bataljonen skall kunna lösa samtliga uppgifter. Hur dessa uppgifter tagits fram har inte analyserats i detta arbete, därför anser jag att det finns ett intresse att forska kring hur artilleribataljonens uppgifter framställs. Vem granskar dessa uppgifter? Är det av personer som har en relation till A9?

Ett ytterligare område att forska kring är om 8cm granatkastare är det bästa alternativet, finns det andra vapensystem som kan lösa problemet bättre? Till exempel 12cm granatkastare som har tillgång till hårdmålsammuniton.

I arbetet har teorierna använts som konkurrenter vilket skapade det resultat jag fick. I en ny forskning är ett förslag att använda teorierna som komplement till varandra. Det vill säga analysera anskaffningen utifrån en gemensam analys. Med en hypotes som ifrågasätter anskaffningen men som medger att det kan finnas rationella skäl.

6. Sammanfattning

Försvarsmakten har förändrats, från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar. Det har inneburit nedläggningar av organisationer och omstruktureringar av organisationer. Artilleriet är en av de vapenslag som har gått från flertal regementen till idag ett regemente.

Artilleribataljonen som är artilleriets insatsförband kännetecknas som ett förband med långräckvidd och kraftig verkan. Med pjäser som har kaliber 15,5cm understödjer de manöverförbandens lösande av uppgifter. Det viktigaste kravet för artilleriet är att snabbt åstadkomma önskvärd effekt i målet.

Syftet med uppsatsen är att granska införandet av 8cm granatkastare. Arbetet skall ses som en systematisk analys av införandet av 8cm granatkastare

Varför inför artilleribataljonen 8cm granatkastare?

- Av rationellt taktiska skäl?
- Av organisatoriskt rationellt skäl?

Utifrån teorierna skapades två hypoteser som ska förklara anskaffningen av 8cm granatkastare. Dessa två hypoteser representerade respektive frågeställning och anskaffningen analyserades utifrån dessa två.

Studien visar på att artilleribataljonen utökar sina uppgifter genom att anskaffa 8cm granatkastare. Det gör att artilleribataljonen har teoretiska möjligheter att konkurrera om platser vid eventuella missioner eller en plats vid Nordic battlegroup. Studien analyserar även artilleribataljonens uppgifter, dessa uppgifter skall organisationen klara av. Enligt resultatet har artilleribataljonen inte de förutsättningarna att lösa alla uppgifter utan 8cm granatkastare. Därför är det taktiskt rationellt att anskaffa 8cm granatkastare som sekundär beväpning

Litteratur- och källförteckning

Litteratur:

Allison Graham T.(1971), *Essence of decision : explaining the Cuban missile crisis*, Boston, Mass. : Little, Brown, cop.

Artilleriregementet(2009), *Remiss/utgåva 2 ArtR Artbat 2009/2010*, Boden, Artilleriregementet

Artilleriregementet(2009), *Reglemente för ledning av indirekt bekämpning 2009/2010*, Boden, Artilleriregementet

Berge Anders(1987), *Sakkunskap och politisk rationalitet : den svenska flottan och pansarfartygsfrågan 1918-1939*, Stockholm : Almqvist & Wiksell

Grenander Gunnar(1986), *Vapenlära för armén (M7742-108001)*, Sundbyberg, Chefen för Armén

Karlsson Håkan(2002), *Bureaucratic politics and weapons acquisition : the case of the MX ICBM program*, Stockholm, Stockholms universitet

Dokument:

Artilleriregementet(2010-02-01), *C A9 Verksamhetsorder (VO) 2010*

Artilleriregementet(2008-02-18), *Slutlig Taktisk Teknisk och Ekonomisk Målsättning (STTEM) för REMO av 15,5 cm haub 77B enligt koncept ARCHER*

David Morgenstern(2006), *How To Counter Rockets, Artillery, Mortars*, Military periscope url: <http://search.militaryperiscope.com/SpecialReports/ShowReport.aspx?report=319> 2010-06-11

Försvarsmakten(2010-01-29), *Rapport från perspektivstudien 2009 – Det militärstrategiska utfallsrummet*

Peder Lundberg(2010-04-08), *ARCHER Dpl Materiel*, Dokument, återfinns hos författaren

Regeringens Proposition *Det nya försvaret 1999/2000:30*

Regeringen(2009-12-21), *Regleringsbrev för budgetåret 2010 avseende Försvarsmakten*

Thomas Lindell, Stf Regementschef A9, Mail 2010-04-08, återfinns hos författaren

Intervjuer

Björn Isaksson, 2010-05-06 återfinns hos författaren

Stefan Svensson 2010-05-04, återfinns hos författaren

Internetadresser

<http://www.forsvarsmakten.se/sv/Forband-och-formagor/Nordic-Battlegroup/> 2010-05-03

<http://www.forsvarsmakten.se/sv/Forband-och-formagor/Nordic-Battlegroup/Battlegroup-konceptet/> 2010-05-03

<http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=37&rm=1999/2000&bet=30&typ=prop>
2010-05-04

<http://www.forsvarsmakten.se/sv/Forband-och-formagor/Forband/Artilleriregementet-A-9/>
2010-05-04

http://www.forsvarsmakten.se/upload/A%209_verksamhetside_vision_m%c3%a5l.pdf
2010-06-11

<http://www.forsvarsmakten.se/a9/> 2010-06-08

http://www.forsvarsmakten.se/a9/upload/A%209_verksamhetside_vision_m%c3%a5l.pdf
2010-06-09